

„OBDOBIE REFORMÁCIE A REKATOLIZÁCIE V PRAMEŇOCH“

Medzinárodná vedecká konferencia

Prešov, 4. – 5. december 2024

Andrea FERENCOVÁ

V dňoch 4. – 5. decembra 2024 sa na Prešovskej univerzite (PU) konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom *Obdobie reformácie a rekatolizácie v prameňoch*. Podujatie zorganizovalo Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu spolu s Inštitútom histórie Filozofickej fakulty PU. Konferencia priniesla množstvo hodnotných príspevkov zameraných na túto tému.

Prvý deň konferencie sa začal úvodným príhovorom rektora PU Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD. Následne odznelo niekoľko odborných príspevkov. András Meszáros sa vo svojej prednáške venoval postaveniu Prešovskej školy v historiografii filozofie. Lászlo Szögi predstavil metodologické problémy pri skúmaní študentskej populácie protestantských vysokých škôl. Peter Kónya sa zamerail na súpis učiteľov konfesiónálnych škôl v Zemplínskej stolici z roku 1771. Prvú sekciu uzavrel Gábor Demeter príspevkom o sociálno-ekonomickom a demografickom pozadí konfesiónálnych rozdielov medzi územiai Uhorského kráľovstva a Sedmohradska na základe celoštátnych sčítaní obyvateľstva z 18. storočia.

Ďalšiu sekciu otvoril príspevok Dienes Dénya, ktorý sa zaoberal otázkou náboženskej príslušnosti Istvána Dobóa. Barnabás Guitman následne predstavil pohrebnú reč Ferenc Forgácha prednesenú na pohrebe Ferdinanda I. Habsburského. Éva Gyulai vo svojom vystúpení priblížila históriu evanjelického kostola v Prešove. Annamária Kónyová sa venovala korešpondencii Štefana Csulyáka Miskolcziho. Tamás Oláh sa zamerail na závet reformovaného pastora a cirkevného historika Pavla Embera zo 17. – 18. storočia. Záver tejto sekcie patrila štúdiu Moniky Bizoňovej, ktorá analyzovala pramene k dejinám jezuitov na Spiši v 17. – 18. storočí.

Súčasťou programu prvého dňa bola aj slávnostná udalosť – odhalenie pamätnej tabule na budove rektorátu venovanej Andrejovi Vandrákovi, významnej osobnosti 19. storočia. Vandrák pôsobil ako viackrát zvolený rektor prešovského kolégia, korešpondent Uhorskej akadémie vied a čestný doktor univerzity v Jene. Zároveň patrila medzi popredné osobnosti filozofie svojej doby.

Tretia sekcia sa začala príspevkom Judit Balogh, ktorá sa venovala Pavlovi Beldimu, reformovanému konvertitovi a jeho vzťahu k reformovanej cirkvi na základe prameňov. Rudolf Dupkala následne predstavil ideové východiská reformácie a ich odraz vo filozofických prameňoch z evanjelického kolégia v Prešove. Zoltán Borbély sa zamerail na politické pozadie protestantizmu v prvej polovici 17. storočia s dôrazom na pôsobenie notára Pavla Szemereho. Sarlota Luterán-Turi vo svojom príspevku priblížila osobnosť Márie Drugethovej ako patrónky evanjelickej cirkvi. Záverečný príspevok sekcie predniesol János Éliás, ktorý sa zaoberal rekatolizačným úsilím v reformovanej diecéze Nagykunság počas 18. storočia.

Poslednú sekciu dňa otvorila Bátoriné Marianna Misák príspevkom o názoroch Alberta Molnára Szenciho na vzdelávanie žien v Maďarsku. Kálmán Mészáros následne predstavil štúdiu venovanú táborovým duchovným počas povstania Františka II. Rákociho. Alfréd Somogyi sa zamerlal na historické súvislosti jedného z Rákociho listov. Prvý deň konferencie uzavrel Peter Benka príspevkom o cirkevných a bohoslužobných poriadkoch ako historických prameňoch pre poznanie reformácie v kráľovských a banských mestách v 16. storočí.

Druhý deň konferencie otvoril Attila Lévai príspevkom zameraným na reformáciu a následnú reorganizáciu farností v komárňanskej diecéze. Následne vystúpil Attila Vérok s prednáškou o knižnici ako zbierke artefaktov reformácie, pričom poukázal na symbolické predmety ako Luthe-rova maska a Melanchthonove topánky. Nóri G. Etyéni sa venovala protestantským intelektuálnym centráм Horného Uhorska v kontexte politického diskurzu z konca

17. storočia. Libor Bernát predstavil výskum o jezuitských lekárnikoch pôsobiach v rakúskej provincii. Sekciu uzavrela Lucia Šteflová príspevkom o pramennej hodnote matrik ordinovaných kňazov evanjelickej cirkvi a. v.

Poslednú sekcia konferencie otvorila Olga Lukács príspevkom venovaným oslavám 300. výročia reformácie a katolícko-protestantskej únie v maďarských cirkvách. Anita Berecz následne predstavila výskum úlohy vierovyznaní v mestskej samospráve Rimavskej Soboty a Rožňavy v prvej polovici 19. storočia. József Pap sa zamerlal na obete spojené so stavbou reformovaných kostolov v dedinských farnostiach v Maďarsku na začiatku 20. storočia. Pokusom o cirkevnú schizmu vo Várade v 20. storočí sa vo svojom príspevku zaoberal József Pálfi. Miklós Czenthe predstavil pôsobenie baróna Alberta Radvánszkeho ako univerzálného inšpektora v rokoch 1923 – 1948. Marcela Domenová priblížila činnosť prešovských farárov a kazateľov v polovici 16. storočia. Záverečný príspevok konferencie predniesla Andrea Ferencová, ktorá sa venovala posilneniu protestantskej koalície v Sedmohradsku prostredníctvom sobáša Gabriela Bethlena s Katarínou Brandenburskou.

Slávnostné otvorenie konferencie. Foto: Autorka textu

Monika Bizoňová počas prezentácie svojho príspevku. Foto: Autorka textu